Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enw(au) cyntaf		4

cbac wjec

LEFEL 3

4963N90-1

Z22-4963N90-1

DYDD IAU, 9 MEHEFIN 2022 – BORE

GOFAL, CHWARAE, DYSGU A DATBLYGIAD PLANT: YMARFER A THEORI

Uned 330: Egwyddorion a damcaniaethau sy'n dylanwadu ar ofal, chwarae, dysgu a datblygiad plant yn yr 21ain ganrif yng Nghymru

2 awr

I'r Arholwr yn Unig		
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Marc yr Arholwr**
1.	**7**	
2.	**8**	
3.	**10**	
4.	**4**	
5.	**8**	
6.	**13**	
7.	**8**	
8.	**15**	
9.	**13**	
10.	**6**	
11.	**8**	
Cyfanswm	**100**	

4963N901 01

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur hwn, mae'n bosibl y bydd angen cyfrifiannell a phren mesur.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du. Peidiwch â defnyddio beiro gel na hylif cywiro.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn. Os nad oes digon o le, defnyddiwch y dudalen ychwanegol yng nghefn y llyfryn, gan wneud yn siŵr eich bod chi'n rhoi'r rhif cywir ar bob cwestiwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

100 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.

JUN224963N90101

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

Atebwch **bob** cwestiwn.

1. Mae llawer o blant yn mwynhau cymryd rhan mewn gweithgareddau hamdden a chwaraeon ar ôl ysgol.

Disgrifiwch sut mae cymryd rhan mewn gweithgareddau grŵp neu weithgareddau tîm yn gallu cefnogi datblygiad corfforol plant yn ystod llencyndod (*adolescence*). [7]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

2. Mae gan ysgolion rôl bwysig o ran darparu addysg gadarnhaol am iechyd a llesiant rhywiol.

Trafodwch beth yw manteision codi ymwybyddiaeth o iechyd rhywiol a deall dulliau atal cenhedlu er mwyn hybu iechyd a llesiant pobl ifanc yn eu llencyndod. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4963N901 03

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

3. Mae anffurfio organau cenhedlu benywod (*female genital mutilation*: FGM) yn arfer diwylliannol anghyfreithlon (*illegal*) sy'n mynd yn erbyn hawliau dynol. Mae'r arfer hwn yn achosi canlyniadau tymor hir (*long-term consequences*) i iechyd seicolegol a chorfforol.

Argymhellwch (*recommend*) sut mae gweithwyr proffesiynol yn gallu adnabod benywod sy'n wynebu risg a'u diogelu nhw. [10]

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

4. Mae profiadau niweidiol yn ystod plentyndod (*adverse childhood experiences*: ACEs) yn gallu cael effaith sylweddol ar ddatblygiad plentyn.

Amlinellwch amrywiaeth o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod. [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4963N901 05

Arholwr yn unig

5. Gwerthuswch sut mae cymorth ymddygiad arbenigol (*specialist behaviour support*) yn gallu cael effaith ar blant sydd ag ymddygiad heriol. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

6. Fel rhan o ofal iechyd cyn-cenhedlu a chyn-enedigol (*antenatal*), mae nifer o fathau o sgrinio, monitro a phrofion rheolaidd yn digwydd yn ystod beichiogrwydd.

(a) Nodwch amrywiaeth o fathau o sgrinio, monitro a phrofion rheolaidd sy'n digwydd yn ystod beichiogrwydd. [4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4963N901 07

Arholwr yn unig

(b) Myfyriwch (*reflect*) ar beth yw pwrpas a gwerth sgrinio, monitro a phrofion rheolaidd er lles (*benefit*) y fam a'r plentyn. [9]

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

7. Mae Seren yn 7 oed ac mae'n mynd i ysgol gynradd brif ffrwd (*mainstream*). Mae Seren wedi dioddef cam-drin a thrais domestig yng nghartref y teulu, ac mae hi nawr mewn gofal maeth (*foster care*). Mae'r ysgol yn ystyried atgyfeirio (*referring*) Seren i gael cefnogaeth gan therapydd chwarae i'w helpu hi drwy'r cyfnod anodd hwn. Bydd yr ysgol yn trafod hyn â'i gofalwyr maeth.

Argymhellwch i ofalwyr maeth Seren pa fath o gefnogaeth gallai Seren ei chael drwy ymyriad (*intervention*) o sesiynau therapi chwarae rheolaidd. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Arholwr yn unig

8. Mae Cwricwlwm y Blynyddoedd Cynnar yng Nghymru yn cynnig cyfleoedd i blant ddatblygu eu galluoedd creadigol (*creative abilities*) ar draws amrywiaeth o feysydd dysgu. Mae'r plant yn helpu i ddatblygu ardal lysiau (*vegetable patch*) yn yr ardd awyr agored.

(a) Awgrymwch gyfleoedd dysgu ar gyfer datblygiad creadigol yn yr ardd awyr agored. [7]

Arholwr yn unig

(b) Dadansoddwch y manteision o ddatblygu cyfleoedd dysgu creadigol i blant. [8]

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

9. Mae gwella a chynnal lefelau uchel o bresenoldeb yn bwysig iawn i gyrhaeddiad academaidd plant mewn ysgolion.

(a) Disgrifiwch y ffactorau allweddol sy'n gallu cael effaith negyddol ar bresenoldeb plentyn yn yr ysgol. [5]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

(b) Trafodwch pa mor bwysig yw strategaethau ymyrryd cynnar (*early intervention strategies*) i gynyddu presenoldeb fel dull ysgol gyfan. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

10. Mae gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 saith nod (*goals*). Un o'r nodau yw cyflawni 'Cymru Iachach'.

Crynhowch (*summarise*) beth yw uchelgais (*ambition*) y nod 'Cymru Iachach' ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. [6]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

11. Disgrifiwch y manteision i blant, teuluoedd a gofalwyr o fynychu Dechrau'n Deg. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DIWEDD Y PAPUR

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

ⓗ WJEC CBAC Cyf.